

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITĂȚEA

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate:
Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Adunarea generală

a „Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei“.

De tot rar ni s'ă dă prilej a ceti prin foile noastre despre zile de bucurie, despre lucruri bune săvârșite spre mărirea neamului. Centrul comitatului nostru Deva avu Duminecă în 9 Novembrie o atare zi plină de succese morale. Festivitățile combinate: sfințirea nou reparatei biserici gr.-or. și adunarea generală a Reuniunii femeilor române, au întrunit pe multe și mulți la un loc, cu scop de a se da mulțămimă cerescului părinte pentru lucrările de mult începute în casa Domnului și pentru de a-și da seamă despre o instituțiune, care cu timp va revêrsa roade binefăcătoare asupra femeilor române din acest comitat. Despre acest fenomen sublim, adecă despre femeia română, despre însușirile ei eminente abia acum se aude câte ceva în lumea cultă. Aceasta avem s'ă o mulțămim singur numai reuniunilor puține câte le avem.

Cuvintele pline de simțăminte ale D-nei presidentă *Elena Hosszu-Longin nasc. Pop de Băsești* zise cu dor și iubire sinceră și din inimă către inimi, a dovedit celor de față, cât de îngrijorată este aceasta nobilă fiică a Selagiului pentru soartea surorilor sale din acest comitat în parte și a obștei române preste tot. Cuvintele sale înălțătoare cuvine s'ă fie perpetuate și spre acest scop răspândite în toate văile și pe toate plaiurile locuite de suflet românesc!

Onorabilă adunare generală!

Când înainte de aceasta cu 16 ani, femeile române din acest comitat au înființat reuniunea lor, au luat rezoluțiunea de-a intra și ele în șirul acelor femei, cari cu drag muncesc, pentru propășirea și înflorirea neamului lor.

Pe timpul, când reuniunea noastră s'a întemeiat, era deja în toată țeara, în ținuturile locuite de Români, un număr frumos de reuniuni femeiești, cari toate desvoltau activitate salutară pe teren cultural și filantropic.

Căci da, îndată după marile evenimente din anul 1849 s'a și simțit necesitatea, ca și femeia română să între în arena deschisă și să-și ia partea la regenerarea națiunii române.

Și cu admirabile stăruințe acele matroane române și-au împlinit nobila și sfânta lor misiune!

Era extrem de greu atunci a organiza ceva între Români, căci totul era ogor întelenit, nicăiri o brasdă trasă, care să fi indicat direcția, în care trebuia dat înainte.

Aveau însă acele femei antecesoare un mare noroc.

Trimesese D-zeu, pe acele vremuri, popoului românesc niște fii, cari împlineau rol de adevărați apostoli în sinul națiunii lor.

Nume mari, în veci strălucitoare, ilustrează paginile istoriei române de acum o

jumătate de veac, când se ivesc la Români primele femei, cari înțelegând rostul timpului, constituiesc cea dintâiu reuniune la Brașov.

Acei mari dascăli ai româniei au fost cari cu graiul și cu condeiul au îndemnat femeile contemporane la tot ce-i nobil și frumos.

Prima piatră pusă fiind la mândrul templu național, a urmat rind pe rind pe urmele lor altele și altele, până nu s'a mai aflat colț de țară, unde femeile române să lucreze în chip binecuvântat, în agrii culturii naționale.

Vedem, ca busolă a tuturor acestor porniri laudabile, pus în primul plan: educațiunea și cultura sexului femeiesc.

Și nici că se putea altfel!

Trebuie pusă basa solidă: *la marea operă de renaștere!*

Când s'a simțit marea necesitate, ca și femeile române din acest comitat să se grupeze în jurul unui steag cultural propriu al lor, o nouă devisă apăruse în societatea românească.

S'a ivit deodată ca prin basme, o mândră vedenie între munții Carpaților din regatul vecin.

A apărut o fermecătoare regină poetă, care de pe tronul ei regal descinse în căsuța modestă a țăranelor dela țară.

Și sufletul ei poetic, descopere în îmbrăcăminte țărancească și în întocmirea casei ei, mii de frumșeți, cari până la acel timp nebăgate de nime în seamă au fost.

Și ca prin vrajă, aceasta regină deshide comoara scumpă pentru poporul din munca și hărnicia femeii dela țeară.

Și Europa cultă a putut din nou, să admire aceasta regină ideală, care după-ce în timp de război își eluțase gloriosul titlu de mama răniților, o vede în timp de pace, adunând ficele și femeile din boerimea țării, ci și întocmind cu ele primele ateliere, cu războaie perfecționate și cusături după mustre antice române.

Inspirate de aceasta pildă fenomenală, Românele acestui mare comitat, când se pună temelia Reuniunii lor, hotărî-au: ca în primul plan țărancească și hărnicia ei să dedice toată dragostea și activitatea lor!

Și că nimerită e pînta ce urmărim, dovedește vîl interes, ce obștea românească a manifestat în decurs de 16 ani față de Reuniunea, care a îmbrățoșat prima la noi în țeară: chestia industriei de casă.

S'a ivit aceasta Reuniune, din când în când în diversele centre ale acestui comitat întocmind expoziții cu manufacturi țărancești, îndemnând la conservarea și aprițirea portului strămoșesc pe care o regină îl poartă cu mândrie.

Și învățând prin membrele ei, cum se confecționeze lucruri, nu numai frumoase, dar și potrivite recerștelor practice, primind pe cele maiestre și îndemnând fetele și nevetele ținere la păstrarea gingașelor motive moștenite dela mamele și străbunele lor.

Tot în acest timp, a adunat un capital modest, care însă totuși atinge aproape suma de 10.000 cor.

Acest capital ne apropie tot mai mult de scopul primordial al Reuniunii: de înființarea primului atelier de industrie de casă românească.

Vîl interes, ce se manifestează chiar în zilele noastre, față de industria țărancească române, impune, ca cu puteri noue, să stăruim: ca dorința ferbinte a noastră a tuturor cât mai curînd fapt împlinit să devină!

Pentruca bunul D-zeu să ajute mai departe, ca la bun sfîrșit să ducem opera începută, exprim călduroasele mele urări și v'ă zic din inimă: bine ați venit!

Adunarea generală o declar de deschisă.

A urmat apoi, conform ordinei de zi, cetirea consemnării membrilor reuniunii, prin care s'a constatat, că în anul acesta reuniunea a avut 1 membru onarar, 31 membre fundatoare, 60 membre pe vieață, 7 membre ordinare și 26 membri ajutători.

După aceea s'ă cetește raportul comitetului despre activitatea și raportul cassei, despre averea Reuniunii dela ultima adunare generală.

Amăsurat ordinei de zi, urmează alegerea alor două comisiuni, una pentru revidierea raportului comitetului și raportului cassarei, ear' alta pentru încassarea taxelor restante și conscrierea membrilor noi.

În prima comisiune se aleg d-na Maria Barițiu n. Bogorin, d-na Eugenia Sănzian n. Popp, cu dl Dr. Alexandru L. Hosszu, ear' în comisiunea a doua se aleg: dșoara Veturia Corvin, dșoara Așinefta Popoviciu cu domnul Nicolae Schiau.

Prima comisiune recomandă spre primire rapoartele comitetului și cassieri, propunînd totodată, ca doamnei cassieră pe lângă mulțumimă să i-se dea absolutul obicinuit.

Din primul raport—pe lângă celelalte agende—cu deosebire recomandă spre primire adunării generale propunerea comitetului de a alege o anchetă din bărbați specialiști, cari să studieze modul cum și unde s'ar putea înființa primul atelier pentru industria de casă cu motive românești, la care apoi să se poată face comande, cari să ridice industria noastră de casă la nivelul ce-i compete, și merită să fie ridicată, și aceasta comisiune să vină la proxima adunare generală cu propunere concretă și bine precisată în direcția aceasta. Propunerea s'a primit, și ancheta s'a ales.

Din raportul cassarei relevez, că reun. dispune de o avere de 10.000 de coroane, bani elocați la 5 bănci românești din comitat, anume: «Hunedoara», «Ardeleana», «Corvineana», «Hațegana» și «Grănițerul».

Frumușică sumă însă pentru realizarea grandioasei idei de mai sus, totuși va fi insuficientă, dar oamenii și instituțiuni marinimoase nu vor întârzia a sprijini astfel de întreprinderi mărețe!

Comisiunea pentru conscrierea membrilor noi raportează cu plăcere că a încassat suma de 156 coroane, conscriindu-se 9 membre pe vieață, 2 ordinare și 13 membri ajutători.

La eventualele propuneri dl Dr. Alexandru L. Hosszu propune, că pentru meritele câștigate pe terenul pentru

înaintarea și cultivarea femeii române, perfecționarea și ridicarea industriei de casă românească, adunarea generală să declare de membri onorari ai sei pe dna Maria P. Cosma din Sibiu, pe dl Iosif Vulcan din Oradea mare și pe dl Demetriu Comșa, prof. din Sibiu, adunarea primește cu însuflețire aceasta propunere și declară de membri onorari pe propușii.

Tot la adunarea generală au fost expuse sub suprașegherea d-nei Messonier și a dșoarei Mariana Olariu niște dragălașe obiecte aparținătoare industriei de casă.

Adunarea generală, — după exhaierea ordinei de zi, și a propunerilor făcute, a fost închisă prin doamna presidentă.

Pușca și Plugul.

Pe lumea aceasta multe națiuni au avut de luptat în potrița vrăjmașilor, și multe din ele și-au pierdut ființa și numele și au rămas pe vecie îngropate. Dacă și națiunea noastră românească, a avut de luptat veacuri întregi în potrița dușmanilor, ea însă nu s'a pierdut, ea n'a murit; din potriță, tot mai mult și-a mărit numele; și apoi nu zice vorba cântecului unui poet că: Românul în veci nu pierde? Și prin ce minune oare scăpat-a țerișoara noastră de a fi înghițită de cutropitori? Răspunsul acestor întrebări, îl găsim în »cartea povestirii popoarelor« care fără încunjur spune despre noi că: Voinicia brațului cu care am jucat pușca prin rîndurile vrăjmașilor, împreună cu dragostea de moșia strămoșească și mana culeasă de pe urmele plugului, ne-au ținut în picioare; ear nevoile, prigonirile, înjuriile și noianul de dureri de toată ziua ce am suferit, ne-au întărit inima în dorul neatîrnării și ne-au oțelit-o întru atăta, că am răsturnat dealurile și munții și am aflat dreptatea și neatîrnarea, pentru care veacuri ne-am luptat.

Pușca și plugul, au pentru multe popoare, însemnătatea lor, pentru poporul românesc însă, au fost tovarășe nedespărțite ziua și noaptea. N'apuca Românul să treacă în tihnă o primăvară, și iată că trebuia să lase coarnele plugului, și să ia pușca din cuiu, și să iasă înaintea: când a Turcului, când a Ungurului, când a Leahului, cari nu găseau alt pământ mai dulce și mai mănos, decât pământul țării românești.

Cu pușca, Românul a ținut piept tuturor vrăjmașilor cari voiau să-l robească și în toate războaiele, a avut de luptat unul în potrița a zece și douăzeci de dușmani. Mircea la Rovine, Ștefan Cel Mare la Baia, Dumbrava Roșie și la Răsboeni, Mihai Viteazul la Călugăreni, au înspăimîntat armile vrăjmașe și au atras luarea aminte a

Impăraților și Regilor de atunci ai Europei, cari toți le-au trimis Domnilor noștri, prin soli, daruri și cunune scumpe, drept dovadă a faimei și vitejei popoului român.

Cu plugul, Românul a putut să-și scoată pâinea de toate zilele, cu plugul, Românul a putut să sature lăcomia vrăjmașilor, cari ori de câte ori ne călcau pământul, își hrăneau oștile hămesite de foame; și tot din plug, am ajuns o țară frumoasă, brazdată de peste 3.000 kilometri de drum de fier, cu care cărăm la scheli grâul ce ne prisosește și apoi îl vindem pe aur țărilor din Apus.

Drept aceea, stăpânirea și legiuitorii noștri au întocmit oștirea noastră, ținând seamă și de nevoile plugului și de ale puștii.

Dorobanțul, fala pedestrimii noastre, face și serviciu la casarmă o parte a anului, și caută și de plug, și tot așa și mândrul călăraș; iar vara când țara are nevoie de mai multe brațe la munca câmpului, șefii oștirii trimit pe rând câte o lună în concediu și pe oștenii cadre permanente.

Felul de întocmire al oștirii noastre, prin care oșteanul face serviciu și la casarmă și la plug, a fost lăudat de toate națiile, căci toate știu ce a făcut oastea românească în războiul pentru neatarnare. Toate națiile s'au minunat cum cei 27.000 de Curcani, de curând luați dela coarnele plugului, au băgat groază în oastea împărăției turcești, care era cât pe aci să răstoarne în Dunăre, oștile mari ale împărăției rusești, dacă nu săriau ai noștri într'ajutor; așa că de am avut de plătit vre-o datorie Rușilor, pentru spusa lor, că ne-ar fi ocrotit de multe ori în contra vrăjmașilor, apoi le-am plătit-o cu viri și îndesat, căci i-am scăpat de perire. Europa întreagă s'a minunat de vitejia oastei românești la Grivița și Plevna sub comanda iubitelui nostru Rege, care, Prinț pe atunci, a primit laude, și decorații dela Impăratul Rușilor și dela Impăratul Germaniei; iar de atunci țara noastră a devenit neatarnată, în chip deservit.

Se cade dar ca totdeauna să cinstim și să iubim plugul și pușca, ocrotitoarele patriei.

Căpitan S. Leonte.

Scrutiniul din Hondol — și altele.

Nu ne-am ocupa cu alegerea de deputat congressional din cercul Geoagiu, dacă în „Tribuna Poporului“ din Arad, gura-spartă a popii-agent, alias Moța, ori a altuia „correspondent“ nu s'ar fi manifestat în mod tendențios, și atât de laudăros, ca și când ar fi scris un *șifan* despre calul său.

Deși, doar „correspondentul“ nu-i țigan, și alesul (?) deputat nu-i calul lui.

Ales adevărat a fost »dl Dr. Aurel Vlad, tinerul și talentatul (!) director al »Ardelenii«, avocat în Orăștie« etc. etc.

Anonimul »Tribunei« arădane face elogii alegătorilor, pentru-că n'au ascultat de recomandarea oficială dată afirmative din Sibiu, ci au ales după placul și convingerea lor pe »tinerul și talentatul (!) director al »Ardelenii«, adevărat pe unul dintre adoratorii lui Mangra.

Adevărat: există și un partid: Mangra! La câtă însemnătate a ajuns bietul de el; și totuși nu-i mulțumitor față de Măglașiu, care prin zugrăvirile sale, provocate de »Tribuna Poporului«, l-a făcut om mare, mare. Va trebui să se convingă și dl Măglașiu, ca »pictorul« lui Mangra, că deși picura-i artă frumoașă, dar' cei zugrăviți nu-s totdeauna mulțumitori pentru osteneala și munca celui-ce cu multă trudă i-a zugrăvit.

Dară să trecem noi la obiectul nostru.

Cercul Geoagiu, de fapt se zice, că n'a ascultat de recomandarea din Sibiu; e bine; apoi de cine a ascultat? pentru-că de cineva au trebuit să asculte credincioșii votați, cari aproape exclusiv sunt țărani necunosători de cauză și persoane.

A ascultat doar de agent-mobilul Moța din Orăștie, care a fost cel mai agil cortez al foarte talentatului director al »Ardelenii«? După corespondența din »Tribuna Poporului« așa s'ar părea, ca și când cortezul Moța ar fi reușit învingător față de Consistor ori dl Metropolit. Va să zică *poporeniul cercului Geoagiu* să fi făcut opoziție guvernului bisericii gr.-or. și să fi ascultat de clevețirile unui Moța?

Nici vorba!

Poporului absolute nu i-s'a comunicat recomandarea oficioasă, care însă n'a fost altceva, decât un sfat părințesc.

Deci recomandarea, adevărat sfatul părințesc, poporul nici nu l-a putut ignora, că nu l-a cunoscut.

Poftească și declare pe față oricare preot din comunele cari au votat (!), adevărat mai bine zis: despre cari se zice că ar fi votat pentru Mangraistul ales (?), că:

Oare comunicat-a poporului recomandarea părințescă, ori se-i zicem oficioasă a centrului din Sibiu?

Nici unul dintre d-nii preoți nu va putea afirma că: da.

Recomandarea »oficioasă« dară, față de popor, cu știrea poporului n'a existat.

Este deci o minciună obraznică și tendențioasă, că poporul ar fi dat quasi un vot de blam centrului dela Sibiu, alegând pe Dr. A. Vlad, și nu pe Dr. A. Muntean care ar fi fost recomandat dela Sibiu.

Nu se poate un lucru mai ticălos, decât a stărui, ca credincioșii unei biserice să fie aduși în colisiune cu conducerea bisericii.

Astfel de agenți sunt conduși numai și numai de ura personală, și ar merita, că cu biciul să fie scoși din sinul bisericii.

Datori suntem să constatăm aceste în interesul d-lor preoți și a credincioșilor din cercul electoral Geoagiu.

Ni-se impune acum întrebarea: dacă a fost recomandat Dr. A. Muntean, cum de n'a fost D-sa ales?

Răspunsul e foarte simplu:

Dl Dr. A. Muntean nu a cerșit voturile nimăru, nu i-a mai molestat pe votați ori pe d-nii preoți pe acasă, și: nu s'a folosit de cortezii, cari se cutriele cele sate, și se capaciteze pe preoți și mai cu seamă pe protopopul Devei, că prin preoții săi se lucre cu mâni cu picioare pentru reușita sa.

Partidul mangrist însă tole aceste le-a făcut; candidatul lor Dr. A. Vlad s'a folosit de bieții datorași de-ai »Ardelenii«, cari veneau să-și reguleze datoritiile, ca de-o postă stabilă; zbiria după oameni prin localurile »Ardelenii« ca un păcurar prin codrii, și punându-le în mână câte-o scrisoare, le porunce, că: »să o dai asta la popa voastră!«

Agent-mobilul Moța și tovarășii săi erau mai mult pe sate decât pe

acasă, dându-și toată silința să-l creeze pe candidatul lor de deputat congressional.

Toate aceste sunt neajunsuri, cari n'au loc în viața constituțională bisericească.

S'a întâmplat însă un alt lucru cu mult mai regretabil, care lovește direct în legile criminale.

S'au făcut protocoale de alegere fără sinod, s'au conștrâs votați cari n'au votat, la multe protocoale de alegere s'au făcut și de-acele, că votisare n'a fost deloc.

Toate aceste protocoale sunt false.

Datele le avem toate la dispoziție; însă din considerare față de respectivii preoți, deocamdată nu ne vom folosi de ele.

O astfel de pornire imorală trebuie să se stărpească, și dacă s'ar folosi mijloacele cele mai radicale, adevărat cercetarea și pedepsa criminală.

Evitarea acestei măsuri stricte, depinde acum numai dela deputatul quasi ales.

Dl Dr. A. Muntean adevărat pe baza informațiilor primite din cerc, l'a făcut pe dl Dr. A. Vlad atent la urmările de tot deastroase, că ar avea o cercetare criminală pentru multele protocoale false; și i-a recomandat, că cu privire la preoții respectivi să renunță la mandatul câștigat cu astfel de mijloace; deoarece-ce un om corect la un astfel de mandat nici nu-i iertat să reflecteze; poate apoi să fie ales a doua-oară, pe cale cinstită, pentru-că dl Muntean nici la a doua alegere nu va cortezii.

Dl Dr. A. Muntean deci a procedat sincer și deschis, deși aceia, cari i-au trimis datele din cerc, l'au rugat, că îndată să facă arătarea criminală în contra acelor preoți, cari au făcut protocoale false în modul sus menționat; deci cu tot dreptul s'a putut presupune despre dl Dr. A. Vlad, că va fi și el cu atâta considerare față de preoții, cari s'au expus pentru el, și va abdice de mandat; nu va periclita existența aceluia, cari poate au dat preu multă încredere unor cortezii, fără de inimă, cari nici habar n'au, că aruncă o mulțime de preoți cu trecut cinstit în năcaz, numai să-și ajungă scopul lor.

Până azi nu avem cunoștință, că dl Dr. A. Vlad să fi abzis de mandat

FOIȘOARA

Un toast pentru Gintea Latină.

Rostit de dl Onciul, profesor universitar, la banchetul oferit de primărie studenților italieni. În 26 Septembrie 1902.

Domnilor!

Analele capitalei române înregistrează astăzi un eveniment, care înalță inimile, care încălzește sufletele, evocând gloria trecutului și luminând perspectiva viitorului: este caldă îmbrățișare a două națiuni surori, a două națiuni crescute de unul și același trunchiu, depărtate una de alta prin restriștea timpurilor, surori cari se reunesc în îmbrățișarea lor doioasă, exclamând: *Trăiască Italia! Evviva Romania!*

A fost un timp, când cele trei continente ale lumii antice nu erau decât o singură națiune stăpână, un singur nume de popor mare și respectat: națiunea romană, numele *civis Romanus*. A fost un timp, când dela țărmurile Atlanticului până la gurile

Dunării și până în culmile Carpaților, răsuna una și aceeași limbă, mândră și impunătoare: *sermo Romanus*. Era timpul cel mai mareț în istoria neamului omenesc.

Atunci Latinul dela Tibru și din Apenini era una cu Latinul dela Dunăre și din Carpați, una ca Roman, una prin graiu și prin virtute. Această unitate națională era întreținută și prin o neîntreruptă unitate teritorială. Prin frații noștri de peste Dunăre, Macedo-Românii și Istro-Românii de astăzi, cari mai înainte ocupau părțile de miază-noapte ale Peninsulei-Balcanice lângă Dunăre și Sava până la țărmurile Adriatice, elementul roman al Daciei-Traiane era în neîntreruptă legătură etnică cu țara mamă Italia. Dar nu ne-a fost scris, așa uniți să rămânem.

Veni apoi un timp când sentinela romană dela Dunăre, sentinela civilizației latine dela hotarele barbariei, fu sdrobotită de

„o neagră veste:

„Roma, Roma nu mai este!

„Fiul Romei cei bătrâne

„Scapă armele din mână,

„Câmpul luptei părăsește

„Și spre munți apoi pornește;

ear în urma lui

„Cade-o noapte întunecoasă

„Noapte oarbă, fioroasă...

precum marele nostru poet Alexandru, poetul Gintei Latine, atât de bine caracterizează această prea tristă epocă a istoriei noastre.

În veacurile de restriște ce urmau, legăturile cari până atunci uniau colonia lui Traian cu Italia, au fost rupte cu deservire. Unitatea teritorială a elementului latin dela Dunăre cu țara mamă a fost desființată prin așezarea Slavilor în Peninsula-Balcanică pe la începutul secolului VII, veniți mai ales în ala-ul Avarilor crunți și cutropitori. Aceasta năvălire cumplită, când — precum zice un scriitor contemporan — „sângele cugea ca apa“, a silit pe frații noștri din Sudul Dunării să se retragă spre miază-zi, provinciile dunărene ale imperiului roman de răsărit, devenind prada barbarilor, ce le-au ocupat. Astfel s'a rupt și ultima legătură ce ne mai rămăsese cu elementul latin din Occident, unitatea teritorială. Așa ne-a fost fatalul destin al istoriei.

Deslipită de lumea latină, o insulă în noiaul barbariei, colonia lui Traian perdut tot, afară de pământul seu strămoșesc în care a rămas, afară de ființa sa latină și conștiința originii sale romane. Deși foarte vagă și nebuloasă, totuși a păstrat o tradiție națională, că „de la Râm ne tragem“, cum zic cronicarii noștri cei mai vechi.

Când însă această conștiință națională adevărată s'a devenit conștiință națională în adevăratul înțeles al cuvântului, prima rază de lumină, care ne-a deșteptat la nouă viață, ne veni din Italia. Renașterea literelor și artelor antice, purceasă din Italia, muma literelor și artelor moderne, a făcut și renașterea română. Umanistul italian Bonfin, adus la curtea regelui Matei Corvinul, fiu de Român pe tronul Ungariei, este cel dintâiu scriitor, care ne-a arătat istoria originii noastre, scoțând din istoricii antici știrile despre cucerirea și colonizarea Daciei de către împăratul Traian, întemeietorul poporului român.

Această rază de lumină era prevestitoare soarelui ce ne urma să ne răsără din scrierile însuflețite și înălțătoare ale lui Miron Costin asupra originilor române, călăuzit mai ales de Bonfin. Conștiința națională, deșteptată la noi prin scrierile istorice ale lui Miron Costin, Nicolae Costin, Costantin Cantacuzino și Dimitrie Cantemir, toate purcese dela același izvor; conștiința națională, deșteptată peste munți prin cei trei apostoli ai Românilor: Clain, Șincai și Maior, parte pe urmele înaintașilor din Principate, parte în urma unei noue alimentări culturale din Italia: această conștiință națională a creat cultura noastră modernă și România nouă.

se vede, că se lipește de el, ca scaiul de oaie, nici că-i pasă, că de mandatul lui e legată soartea atâtor capi de familii.

Dacă lipsa de simț îl ține legat de mandat, apoi e mai mare în el vanitatea decât iubirea de cauză și de oameni.

Acuma-i rëndul respectivilor d-ni preoți, să îl aducă la calea cea bună omenească; dacă simțul lui moral nu i-a dictat aceasta, să aplice *forță morală*; până în 25 a lunii curente, așa știm că nu se vor face pașii de retorsiune.

Noi ne temem, că scaiul nu se va deslipi de berbecel dacă nu se vor apropia cu foarfeci bine ascuțite d-nii preoți de lâna lui.

Numai corectitate pretindem, ba-rem pe terenul bisericesc.

NOUTĂȚI

— **Avansări în armata comună c. și reg.** În 1 Noembrie 1902 au fost avansați următorii Români. La infanterie vice colonelii maiorii Paul Duralia în reg. 52 de inf., Iosif Maciaga în reg. 7 de inf., Ioan Hușița în reg. 21, Ioan Poplăcean în reg. 4 de vânători, Albin Regele în bat. 3 de pioneri. Maiori: căpitanii de I. clasă: Antoniu Landa în reg. 43 de inf., George Coma în reg. 90 de inf. Căpitanii de II. cl.: Vasiliu Calbasă, în statul general, Victor Clobaza în reg. 90 de inf., Laurențiu Silvatici în reg. 1 de vânători. Căpitanii de cl. II. locotenenții: Maximilian Coșca în reg. 87. Ioan Brad în reg. 5, Eduard Grindra în reg. 53, Daniel Pap în statul de geniu, Enric Crocon în reg. 69 de inf., Ioan Sima în bat. 2 de pioneri. Locotenenți: sublocotenenți: Nic. Păsărar în reg. 43 de inf., Aureliu Cosgaria în reg. 5 de inf. Sublocotenenți: cădeți: Edwin Craiovan în reg. 2 de inf., Ioan Ilcușu în reg. 2 din Bosnia, Alexandru Șimon în reg. 21 de inf., Ioan Hîdu în bat. 28 de vânători, Corneliu Savu în reg. 5 de inf., Nicolau C. nodu în reg. 29 de inf., Lambert Pop în reg. 13 de inf., Rudolf David în reg. 68 de inf., Silviu Sucu în reg. 78 de inf., Rudolf Pulpă în reg. 55 de inf., Antoniu Pinteran în reg. 89 de inf., Alfons Fabian în reg. 15 de inf., Nicolau Banția în reg. 52 de inf., Augustin Grigar în reg. 40 de inf., Iosif Petraș în reg. 73 de inf., Iustin Hoszu în reg. 92 de inf., Stefan Coșocaru în reg. de inf., Antoniu Stergar în reg. 32 de inf.

— **Proces între doi publiciști.** Ziarul „D. T. f. U.” din Timișoara a reproduș în 11 Maiu 1902 o notiță, apărută aproape în toate ziarele din Budapesta. În această notiță

Și când redeșteptata conștiința națională, care ne chema la viața nouă, cerea unirea țărilor surori și întemeierea unei Dinastii,

„A Italiei libertate
„Insufia o nouă vicață
Legiunilor urate
„Dela Dunărea măreață,

precum earăși atât de nimerit spune poetul nostru Alexandri. Cele două date mari ale istoriei noastre contemporane: 1859, anul unirii Principatelor, și 1866, anul întemeierii Dinastiei italiene.

Eată, domnilor, cum istoria a legat o triplă legătură între noi și voi, frați Italiani: legătura originii comune, legătura renașterii noastre naționale prin renașterea din Italia, legătura faptelor mari, cari în același timp au creat Italia nouă și România nouă.

Fie că această legătură se sporească și să fie întărită prin tinăra generațiune a celor două națiuni surori, prin tinăra generațiune, al cărei entuziasm este granița viitorului

Pentru aceasta, pentru unirea, creșterea și înflorirea gîntei latine, închin.

se spunea, că publicistul și deputatul Nicolae Bartha scrie articoli de fond la ziarul opozițional „Magyarország” pentru 20,000 coroane honorar, și în același timp scrie și la foaia guvernamentală „Reggeli Ujság” articoli pentru 14,000 coroane honorar. Pentru publicarea resp. reproducerea acestei notițe Nic. Bartha a intentat la tribunalul din Timișoara proces pentru calumnie și vătămăre de onoare contra redactorului Alwin Cramer, care de present zace în temnița de stat din Seghedin. Tribunalul la pertractarea primă a decretat dovedirea celor cuprinse în notița incriminată, dar numai în acel sens, că Nic. Bartha a venit sau nu în contradicțiune cu principiile sale prin aceea, că a scris articoli politici și într'un ziar opozițional și în altul guvernamental. În rugarea de acuză Bartha numeste ziarul „D. T. f. U.” ziar pangerman, contrar ideii de stat maghiar.

— **Călugărul cel vestit.** Ziarul „Budapesti Hirnap”, despre care „T. P.” din Arad încă recunoaște, din alt incident, că e foarte serios ziar și care-și capătă informațiile de prin ministerul de culte, în Nr. său dela 4 Noembrie scrie următoarele despre sinodul extraordinar, ținut la Arad: „Temerea sinodului că din pricina neîntării de până acum a episcopului ales, diecesa e fără supraveghere și conducere, ori-că peste tot nu corespunde realității, ori-că dacă de fapt ar fi adevărat, atunci acesta ar fi cel mai de paupertate atestat al actualului lociilor de episcop. Dealtmîntreni pe urma informațiilor primite din isvorul cel mai sigur, nu îngrijirea de biserică și de fericirea credincioșilor a îndemnat sinodul să aducă această hotărîre, ci prin ea au vrut să urgiteze întărirea lui Mangra. Această dorință în momentul acesta nu e la loc nici din punct de privire politic, dar nici din punct de vedere al interesului personal al lui Mangra. În timpul de față adică la tribunalul din Timișoara decurge un proces de vătămăre de onoare a lui Mangra în contra lui Măglașiu. Măglașiu a ridicat astfel de acuze contra onoarei personale și preoțești a lui Mangra, că până atunci, până-când Mangra nu se va fi spălat de aceste acuze, despre întărirea lui în scaunul episcopesc chiar din punct de vedere bisericesc *nici vorbă nu poate fi*. Dacă acest proces se va sfîrși favorabil pentru Mangra, guvernul numai atunci poate să hotărască, că considerațiile politice îngăduesc întărirea. ori ba?

Răspunsul acesta e destul de la înțelesul tuturor dat și avem nedejde, că clicaii arădani nu vor mai concherna sinoade extraordinare pentru a forța întărirea „alegerii” lui Mangra, nu vor mai băga diecesa în cheltueală, ear' foaia lor nu va mai lâtra de geaba, învinuind mai pe unul mai pe altul pentru întărirea întării. Procesele contra d-lui Măglașiu le-a intentat însuși dl Vasile Mangra și acum fie toți cu puțină răbdare. Judecătoria de presă din Timișoara ne va spune în curînd cine-i păcătoșul?

— **Moarte.** Raveca Vlad, bunica dlui Dr. Aurel Vlad din Orăștie, a reposat la 18 Nov. n. în etate de 87 ani. O deplângă unicul ei fiu Ioan și numeroase rudeni. — Fie-i țărina ușoară!

— **Foc.** Marți, în 18 Noembrie, întră 5—6 ore dimineața, din negrije, s'a iscat foc în casele lui Ion Manișu din Căstău comuna cea mai aproape de Orăștie. Acestuia i-a ars casa, șura și toate supraedificațiile cu tot agonisitul seu de peste an. A bea a putut mântui 4 boi, 5 bivolițe și cam 30 măsuri de grâu, ear doi porci asemenea s'au făcut scrum. Paguba este cu atâta mai simțitoare, că a întrelasat a-și renoi asigurarea contra focului, care până aci o plătișe regulat. A mai ars și șura vecinului Samoil Vasiloș, asigurat. Norocul, că păgubiți locuiesc în capul satului din jos, căci de altcum vîntul teribil ar fi ajutat elementul nimitor și pagubile ar fi fost necalculabile. Dzeu și oameni binevoitori să-i mîngăie!

— **Victoria în parlamentul țării.** Deputatul Komjathy Béla a susținut în dietă că „Victoria” l'a ales pe Mangra de episcop și că peste tot ea se amestecă la alegeri. „Victoria” dă taga prin foile pestane. Asta nu-i destul. Să intenteze proces, dacă să simte nevinovată. Dacă nu intentează întreaga

țara va crede lui Komjathy și nu procopsi-ților mangriști dela banca arădană.

— **Hymen.** Dl Liviu Friedmann, notar com. cu soția sa Agapia și Nicolau Muntean, preot gr-cat. cu soția sa Maria, anunță serbarea cununie copilor lor Silvia și Petru care se va ținea în 23 Noembrie st. n. igror la 2 ore p. m. în biserica gr-cat. din Sibot.

— **Despre Mangra** ni-se scrie d'n Oradea-mare, că la împlinirea centenarului nașterii lui Kossuth nu numai că a dispus să se ilumineze ferestrele casei Consistorului, unde locuște și nu numai că a pus tabloul lui Kossuth în fereastră și l'a înunjurat cu ghirlande, dar s'a dus și la slujba bisericească, ce s'a făcut în biserica reformată din Oradea, la care n'a participat nici unul dintre preoții gr-cat. ori dintre cei papistași. Corespondentul nostru ne roagă să nu facem comentariu acestei știri, nu cumva Mangra cu foaia n' mână să se refugieze iarăși pe la „Magyar Szó”, prezentându-se de martir al kossuthismului. Dorinței corespondentului îi și satisfacem, fiindcă pe „T. P.” și pe Russu Șirianu îi am văzut implorînd până și laude dela zăre neserioase de calibrul lui „Magyar Szó”.

— **Conferența în chestia colonizării Țiganilor** corturari e convocată pe 21 l. c. Ea va avea să desbată următoarele chestiuni: 1. Cu ce mijloace legale s'ar putea opri vagabundarea Țiganilor corturari? 2. Cum s'ar putea îndeplini colonizarea? 3. Cu ce mijloace ar putea fi reținuți în locul așezării lor Țiganii deja colonizați? 4. Cum s'ar putea asigura existența Țiganilor colonizați? 5. Cum s'ar putea desvêta generațiunea mai tineră de vagabundare și cum ar trebui educată? 6. Ce ar trebui făcut pentru de-a recunoaște pe Țiganii, cari au părăsit locul, unde sunt stabiliți? 7. Care autoritate să fie însărcinată cu controlul imediat al Țiganilor colonizați și cum să se exercite acest control?

— **Fanatism religios.** Din temnița din Seghedin scrie „Drapelul” — a eșit deunăzi un om cu numele Trifon Țaran, după-ce 7 ani a stat acolo închis. Țaran după-ce și-a fă ut serviciul militar, a trecut la confesiunea N zionilor. Când apoi l'au chemat ca rezervist la deprimdere de arme, n'a mai voit să prindă arma în mână. Din pricina aceasta l'au condamnat la închisoare, unde a stat 7 ani întregi și de unde abia acum a eșit, după-ce a venit vremea să fie trecut la glotași și deci să nu mai fie chemat la deprimdere de arme. În mai multe rënduri îl provocaseră cei dela m lipe să se supună legilor militare și să prindă arma, dar Țaran a rămas neînduplecat și a stat mai bine de 7 ani în temnița.

— **Societatea acad-teol. „Academia ortodoxă”** pentru literatură, retorică și musică bisericească în Seminarul archidieceșan din Cernăuți. În ș-dința generală ordinară ținută Joi în 6 Noembrie a. c. s'a constituit comitetul pe anul administrativ 1902/903 în următoru mod: President: Vespasian Reuș. Secretar de externe: George Banilevici. Secretar de interne: Petru Străinul. Secțiia literară: Presidentul secției și vice-presidentul I.: Constantin Urechie. Adlatul I. și bibliotecar: Gavriil Gușetu. Adlatul II. și econom: Adrian Bodnareșcu. Secțiia musicală: Presidentul secției și vice-presidentul II.: Aurel Chelariu. Adlatul I. și controlor: Eug. Iancovschi. Adlatul II. și cassar: Gavriil Boca. Comisia revizuitoare: Adrian Lupașian, ref. com. Isidor Grigorovici și Stefan Voșencu, adlați. Înș înțându-vă despre aceasta, Vă asigurăm de stima și considerațiunea noastră precum și de mulțumita sinceră pentru marinosul sprijin cu ziarul D-Voastre. Pentru comitet: Vespasian Reuș, pre-identul soc.: George Banilevici, secretar I.

— **Simplificarea administrației.** Duminecă au apărut regulamentele pentru afacerile autorităților administrative. Ele conțin o mulțime de reforme practice. Procedura verbală și imediată între autorități și cu partidele se validează în măsură însemnată. La cercetări, cari se fac la fața locului, va face carnetul oficial servicii însemnate.

În aceasta se vor introduce rugări și reclame fă-ute la fața locului. Ele se pot rezolva numai decât sau apoi se transpun autorității competente pentru o rezolvare cât mai grabnică. Telefonul se va folosi cât mai mult în comunicațiunea dintre autorități. Cu 1 Iulie a. v. va apărea în fie-care comitat o foaie oficială, în care se va însera hotăriri, ordinațiuni ministeriale, comitatense etc. Primpretorii vor avea anumite zile de oficiu în comunele cercului lor, când au să primească și să resoalve, de e posibil, numai decât reclameți verbale; tot așa sunt avisați notarii să pertracteze verbal toate afacerile comunale, cari nu cer necondiționat o pertractare în scris. Inoiri însemnate se fac cu privire la oficiile orfanale comunale, al căror cerc de activitate se lărgește.

— **Necrolog.** Reuniunea sodalilor români din Sibiu, cu adâncă durere aduce la cunoștința tuturor amicilor și cunoscuților, că mult regretatul ei controlor IOAN ROȘCA, măstru pantofar, după scurte suferințe, în mod subit, a trecut la cele vecinice, astăzi Joi, în 6 Noembrie n. a. c., la 8 ore dimineața, în etate de 47 ani. Rămășițele pămîntesti ale neuitatului reposat se vor lua din casa mortală (strada Poplăcii Nr. 19) și se vor aseza spre vecinica odichnă Sămbătă, în 8 Noembrie n. a. c., la 2 ore d. a., în cimiterul gr-cat. din loc.

Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvîntată!
Sibiu, la 6 Noembrie st. n. 1902.
Comitetul.

— **Muncă sîsifcă.** Consistorul arădan, respective impacienții din el, pentru a urgita întărirea lui Celbidache, au hotărît convocarea sinodului electoral. Acesta s'a și întrunit la 2 Noembrie în Arad. Bărbații serioși au eșit din el, fiindcă sinodul extraordinar a fost ilegal, dela alegerea de episcop și până la întărirea lui sinodul fiind în permanentă și conchemat la ședințe extraordinare prin metropolitul, care a condus alegerea. Sinodul a hotărît: consistorul să roage pe metropolit, ce să intervină la guvern, ca să se rezolve actul electoral. Dintr'un lucru s'au făcut trei. În loc ca consistorul să fi hotărît ceea-ce a hotărît sinodul, l'a conchemat pe acesta, ca aceiași oameni din consistor să execute un decis luat tot de ei. Și asta s'a făcut pe lângă spese de 16 sute coroane! Mangra și economisare de avere bisericească — apă și foc!

— **După ea cu melița!** Mai mulți locuitori din strada bisericii vechi să plâneră la redacție, că o femeie, S. C., tot din aceiași stradă, are un nărav rău de tot și anume: sufulcă pe sub nas câte-o porție cam mărișoară de holercă, apoi o ia raita pe stradă, și dacă nu întîlnește atari ce oameni, muieri și copii, apoi hideră câinii prin poartă sau garduri, până ce iese oare cine, cu care să ie apoi la bălăcărături și mi ț-i încarcă cu fel și chip de sudălmii, ca din gura cortului. Noi recomandăm pacinicilor locuitori de acolo și în scris: să ie fieste-care melița și fără nici o vorbă să troscoțască ca în dricul melițatului cănepii. Se vedeți, că o să fugă, ca dracul de tămție.

— **Copilul cel mai mic din lume.** Cel mai mic copil care a venit pe lume până acum a murit zilele trecute la New-York într'un spital numit Post Graduate Hospital. Tatăl lui îl duse la Bellevue Hospital într'un săcșor, pe fundul căruia pusesese bumbac, ca să nu-i răcească odorul. Doctorul Fohrenback a fost cel dintăiu care a văzut pe acest copil și a chemat îndată toți medicii și infirmierii spitatului, care au declarat, că n'au văzut nici odată un așa copil mic trăind. (Capul micului copil nu era mai mare ca un ou de găină, ear corpul, care era foarte conformat, era de o lungime de 14 degete. Degetele nu erau mai groase, că niște bețe de chibrituri. Micul fenomen fu transportat puțin mai târziu la spitalul Post Graduate, din New-York, unde a fost pus într-o cutie de sticlă încălzită, pentru-ca să fie păzit de răceală. Cu toate aceste îngrijiri el sucumba nu mult după-ce fu adus la New-York.

— **Nouă invenție.** Studentul Alexandru Illés dela universitatea din Budapesta a construit o lampă de spirt, sistem cu totul nou. Lampa se aprinde de sine, și materia care arde, costă numai 2 bani pe oră, ear lumina produsă e foarte mare, avînd intensitate de 100 luminări normale de stearin. Noua lampă a arătât studentul profesorilor competenți de universitate: baron Loránt Eötvös, Dr

Vincze Wartha și Dr. Ludovic Ilosvai, cari s'au exprimat favorabil față de noua invenție. Inventatorul a cerut patentă pentru noua sa lampă în toate statele din lume.

— **Jertfe ale lăcomiei.** Săptămâna trecută s'au prăpădise, în boala de splină (anthrax), vaca fraților George și Stefan Skelba, niște zileri din Zsámbokiet. Ca să nu le meargă de tot în pagubă, s'au pus să belească vaca. În cursul lucrului însă George s'a sgâriat la o mână, iar Stefan s'a tăiat cu cuțitul cu care trăgea pielea de pe vaca moartă. După câteva ceasuri ambii simțeau în rane dureri teribile. Iși otrăviseră sângele și nu i-au mai putut scăpa de moarte nici medicii. Între chinuri grozave au murit amândoi.

— **Apa e otrăvită.** La aceasta am ajuns! Dr. Giacomo Soyet, un învățat de merit face cunoscut, că apa, chimicește pură, e o periculoasă otrăvă. Aceasta ar răsturna cu totul teoriile acceptate până acum asupra destilării apei. După doctorul Soyet, apa pierde prin destilare diferitele săruri, cari îi sunt proprii în starea naturală, așa că abia introdusă în corpul uman, se grăbește să extragă din acesta sărurile cari i-au fost luate; ceea-ce ar constitui un fel de otrăvire inversă, foarte serioasă.

Calendarul

„Poporul Român“.

Am primit la Redacție acest calendar, care se vinde cu bagatelul preț de 20 cr. la Administrația foii »Poporul Român«, Budapesta VI. Vörörmartyutca 60. Cuprinde: Cătră cetitori. Partea calendaristică. Domnitorii Europei. Șematism bisericesc. Representanța fundațiunii lui Gozdu. Posta, telegraful și telefonul. Timbru și taxe.

Partea literară.

1. Părintele Iftimie și Maica Filoteia. O istorică de toată frumusețea, scrisă de Dorin. Se extinde pe aproape 2 coale de tipar. Printre ea sunt presărate ilustrații.

2. Lăcrimioarele, o poezie dragălașe, cu un tablou, scrisă de Dionisie Stoica.

3. Răsboaiele și jocurile furnicilor, date interesante din vieța acestor mici viețuitoare.

4. Răsboiul Burilor cu Englezii dela început până la încheierea păcii, scris pe înțelesul tuturor, cu 9 ilustrații: generali și vederi din război. Se extinde pe 12 pagini.

5. Cătră Fecioara Maria, poezie religioasă (rugăciune), de Antoniu Popp.

6. Multe și mărunte, interesantul articol publicat în cei doi numeri din urmă ai foii, scrise de Aurel P. Bănuțiu.

7. Trei povestiri. Ispirescu, Creangă și Stăncescu. Date din vieța și reproduceri din scrierile lor, cu portretul lui Creangă.

8. Parochia română din loc. Un articol amănunțit și cu date sigure asupra dezvoltării parochiei rom. din Budapesta, cu mai multe ilustrații.

9. Trei poezi. Alexandri, Eminescu și Coșbuc, date biografice și reproduceri din scrierile lor, cu portretul lui Eminescu și al lui Coșbuc.

10. Pustiirea orașului St. Pierre. Catastrofa de pe insula Martinica, scrisă amănunțit pe 5 fețe cu 4 ilustrații.

11. Ceva despre organizația țării noastre, un tractat, din care țeranii vor trage mult folos, arătându-li-se pe scurt drepturile și datorințele față de țară.

12. Înființarea însoțirilor de credit după sistemul Raiffeisen, scris de Filip E. Mihaiu. Un tractat instructiv pentru ori-cine.

Partea hazlie. 1. Trei povestiri glumețe originale, cu ilustrații. 2. Diferite glume, între cari una cu ilustrație originală.

Din cronica anului trecut. Datele mai însemnate din întâmplările anului trecut din Ungaria și afară din Ungaria, cu numeroase ilustrații și fotografii originale.

Târgurile din Ardeal, Ungaria și Banat.

Diferite anunțuri.

Ori-cine s'a putut convinge, că e destul material de cetit în acest calendar și ar fi putut fi și mai mult și mai variat, dacă cetitorii n'ar fi fost așa de nerăbdători. Pe viitor însă va cuprinde și mai mult material, de va fi lipsă.

O parte atrăgătoare, care va plăcea tinerilor și bătrânilor, țăranilor și domnilor, femeilor și bărbaților — sunt: *Ilustrațiile calendarului „Poporul Român“.*

A. Ilustrațiile, cari se țin de publicațiile din calendar, 10 bucăți.

B. Ilustrații, cari nu se țin de publicații, 17 bucăți. Laolaltă 72 ilustrații.

Recomandăm cu tot de-adinsul acest calendar tuturor.

Cartea de aur.

„Cartea de aur“, — volumul II. de Teodor V. Pacățianu. Din opul »Cartea de aur, sau luptele politice naționale ale Românilor de sub Coroana ungară«, a apărut zilele acestea volumul al doilea, cuprinzând pe 802 pagini 8° mare descrierea evenimentelor din anii 1860—1863 sub următorii capitolii: Senatul imperial (înmulțit). Adresele Românilor. Memorandul senatorului Mocsonyi. În chestia metropoliei ortodoxe române. Șaguna acasă. Noua constituție octrotată. Petițiunea sinodului din Sibiu. Conferința națională din Timișoara. Conferințe confidentiale. Două petițiuni. Petițiunea Românilor nasăuden, Convocarea adunării naționale. Petițiunea Românilor din Hațeg. Dispoziții prealabile cu privire la Ardeal. Încheierea anului (1860), iar, din 1861 următoarele: Revistă. Conferința națională din Sibiu. Receptivul împăresc din 16 Ianuarie. Conferința regnicolă din Alba-Iulia. Andreiu de Mocsonyi despre situație. Patenta împărătească din 26 Februarie. Congresul Sărbilor. Glas de frate. Lupte parlamentare în dieta din Pesta. Lupta în comitate. Senatul imperial. Protestul Românilor din Banat. Din »Istoria regiei«. Universitatea săsească. Inaugurarea »Asociațiunii«. Zădărnicierea intruniri dietei ardelen. Căderea cancelarului Kenény. Guvern nou în Ardeal. — În fine, din anii 1862—63 următoarele: În chestia despățirii ierarhice. Declarațiunea lui Andreiu de Mocsonyi. Apărarea școlărilor române din Banat. Adresa districtului Năsăud. Congresul politic-național din anii 1863. Plansoarea Românilor bănățeni. Încheiere.

Chiar și numai din titlul capitolelor se poate vedea ce vast material cuprinde acest volum al »Cărții de aur«, care după natura materialului tractat, poate să formeze și volum de sine stătător, fără a-i micșora din valoare faptul confiscării volumului prim. Tocmai de aceea credem că publicul român nu va întârzia să și-l procure, făcând astfel barrem în căva posibil autorului, ca — nu răsplata muncii puse în el, — ci cel puțin o parte din spese (și din paguba îndurată prin confiscarea volumului prim) să i-se rebo-nifice.

Costă 10 coroane (pentru România 12 lei) și se poate procura numai dela autor: Teodor V. Pacățianu în Sibiu str. Măcelarilor Nr. 34.

„D A C I A“

instituit de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12 lângă posta regească).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5 $\frac{1}{2}$ %.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin instituit.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu cavenți.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arêndează și exarêndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Directiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

in Orăștie Szászváros.

Există deja de 14 ani și este pro-văzută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea să fie estetic lucrate și fără erori.

Până de present se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acurateța cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca unica tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.